BAŞYAZI

Ekonomik **büyümeye odaklanmak** gerekiyor

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
TOBB Başkanı
Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği
(Eurochambres) Başkan Yardımcısı
İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası (ICCIA) Başkan Yardımcısı ve
Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) Yönetim Kurulu Üyesi
baskanlik@tobb.org.tr

2013 yılında ekonomideki canlanmanın ve finansman imkânlarının artmasıyla cari açıkta bir miktar artış olabilir. Ancak bugün itibarıyla cari açık, gerek seviye gerekse finansman kalitesi bakımından kısa vadede kırılganlık kaynağı olmayacak bir nokta. Önümüzdeki dönemde bu kazanımlarımızı yitirmeden büyümeye odaklanmamız gerekiyor.

2012 yılı cari işlemler açığı, geçen yılın aynı dönemine göre 28 milyar dolar azalarak 49 milyar dolara geriledi. Bu gelişmede, dış ticaret açığının 24 milyar azalarak 66 milyar dolara gerilemesi, hizmetler dengesinden kaynaklanan net gelirlerinse 4 milyar dolar artarak 22 milyar dolara ulaşması etkili oldu.

Hizmet sektörlerinden sağlanan döviz geliri 3,5 milyar dolar yükselerek 49 milyar dolara ulaştı. Bu kapsamda, turizm gelirleri bir önceki yıla göre 421 milyon dolar artarak 23 milyar dolara ulaştı. Taşımacılık gelirleriyse 2,5 milyar dolar artarak 13 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Yurt dışında yerleşik kişiler, hisse senedi piyasasında aralık ayındaki 852 milyon dolar tutarında net alımla birlikte toplam 6 milyar dolar net alım yaptı. Söz konusu piyasada bir önceki yıl 986 milyon dolar net satış gerçekleşmişti. Yurt dışı yerleşiklerin aralık ayındaki 2 milyar dolar tutarında net devlet iç borçlanma senedi alımıyla birlikte toplam 17 milyar dolar alım gerçekleşti.

Türkiye'ye gelen doğrudan yabancı sermaye yatırımı 2011 yılında 16 milyar dolar iken geçen sene 12 milyar dolara geriledi. Buna rağmen yurt dışı yerleşiklerin gayrimenkul yatırımları 623 milyon dolar artarak, 2,7 milyar dolara yükseldi. Türk şirketlerinin geçen yıl yurt dışında yaptıkları yatırımlarıysa, önceki seneye göre 1,7 milyar dolarlık artışla 4 milyar dolara ulaştı.

Yurt dışında gerçekleştirilen tahvil ihraçlarıyla ilgili olarak bankalar 2012 yılında 9 milyar dolar tutarında net borçlanma gerçekleştirdi. Bir önceki yıl bankaların gerçekleştirdiği tahvil ihracı 3 milyar dolar olmuştu.

Yurt dışından kullanılan krediler 2012'de önceki seneye göre azaldı. Bu kapsamda önceki seneye göre bankalar 8 milyar dolar, reel sektör ise 1 milyar dolar daha az borçlandı. Yurt dışı kredi hacmi bankalar için 4 milyar dolar, reel sektör içinse 6 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Cari açıkta sağlanan başarıda Merkez Bankası'nın devreye soktuğu mekanizmalar, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (BDDK) aldığı tedbirlerle Maliye Bakanlığı'nın uyguladığı ihtiyatlı politikalar etkili oldu. Bunun bir göstergesi olarak Türkiye'ye giren 41 milyar dolar portföy yatırımına karşılık Merkez Bankası'nın döviz rezervleri 28 milyar dolar arttı.

Öte yandan cari açıktaki 28 milyar dolar azalmanın 23 milyar doları mal ve hizmet ihracat artışı kaynaklı oldu. Bu düşüş reel sektörümüzün pazar ve ürün çeşitlendirilmesine yönelik çalışmalarının sonuç verdiğini gösteriyor.

Böylelikle 2011 yılında yüzde 10'a çıkan cari açığın gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı 2012 yılının sonunda yaklaşık %6'ya geriledi. Ekim 2011'de 79 milyar dolarla zirve yapan 12 aylık cari açıksa 2012 yıl sonunda 49 milyar dolara düştü.

Öte yandan enerji ithalatı hariç tutulduğunda 2012 yılında 11 milyar dolar cari fazla verilir noktaya gelinmiş olması, enerjideki dışa bağımlılığın cari açık içindeki önemini daha net ortaya koydu. Geçen sene enerjiyle ilgili ithalat 67 milyar dolara ulaşırken, ihracat 7 milyar dolar oldu ve net enerji ithalatı 60 milyar dolar olarak gerçekleşti. Bu nedenle enerjide dışa bağımlılığı azaltmak temel politika önceliği olmalı.

Hiçbir ülke sürekli olarak bu düzeyde cari açık veremez. Geçen sene azalmasına rağmen hâlâ oldukça yüksek bir cari açığa sahibiz. Üstelik bu cari açığı büyüme oranımızın %2'ler düzeyinde kaldığı bir yılda elde ediyoruz. Kısacası eskiden yüksek açık yüksek büyüme derken, şimdi düşük büyüme ama yüksek cari açık gibi bir gerçekle karşı karşıyayız.

> CARİ AÇIKTAKİ AZALIŞ, YAPISAL TEDBİRLERDEN DAHA ÇOK **EKONOMİK BÜYÜMENİN VE BUNA PARALEL İÇ TÜKETİMİN YAVAŞLATILMASI** SAYESİNDE SAĞLANDI.

Yurt dışındaki mevcut koşullar sürerse, bu düzeydeki bir cari açığı sürdürmekte sorun yaşanmayabilir. Ama yurt dışına bu kadar bağımlı hale gelmiş olmak, ekonomide daha yüksek büyüme oranlarına ulaşılmasını zorlaştıracaktır.

2013 yılında ekonomideki canlanmanın ve finansman imkânlarının artmasıyla cari açıkta bir miktar artış olabilir. Ancak bugün itibarıyla cari açık, gerek seviye gerekse finansman kalitesi bakımından kısa vadede kırılganlık kaynağı olmayacak bir noktadadır.

Önümüzdeki dönemde bu kazanımlarımızı yitirmeden büyümeye odaklanmamız gerekiyor. Zira cari açıktaki azalış, yapısal tedbirlerden daha çok, ekonomik büyümenin ve buna paralel iç tüketimin yavaşlatılması sayesinde sağlandı. Düşük büyümeyse hem iç piyasada hem de istihdam artışında sıkıntıya neden oluyor.

Yeni yatırım teşvik sistemi, yurt içi üretimi hem hacim hem de katma değer anlamında artırmayı amaçlamakta olup, bu sistemin sanayicimiz ve girişimciler tarafından iyi değerlendirmesine ihtiyaç var.